

Рекомендовано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція). Протокол № 11 від 10 листопада 2018 року

Видання здійснене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво), Міжнародної Експертної Агенції "Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрович Ж.В., Анджей Мірські (Польща),
Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Всеукраїнський науково-практичний журнал "Директор школи, ліцею, гімназії" – Спеціальний тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – № 6. – Кн. 2. – Том III (81). – К.: – Гнозис, 2018. – 548 с.

All Ukrainian Scientific-Practical Magazine "Principal of School Liceum Gymnasium" – Special Thematic Issue "Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space". – № 6. – Book 2. – Volume III (81). – K.: Gnosis, 2018. – 548 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

У спеціальному випуску розміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISSN 2309-7744

- © Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова, 2018 р.
- © Східно-Європейський Інститут Психології, 2018 р.
- © Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2018 р.
- © Видавництво "Гнозис", 2018 р.

ДИРЕКТОР ШКОЛИ ЛІЦЕЮ ГІМНАЗІЇ

МОН, НАПН

Всеукраїнський
науково-практичний
журнал: рецензований

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor shkoli, liceu, gimnazii.
Abbreviated key title: Dir.sk.liceu gimn.

Свідчення про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 20652 – 10472 ПР
від 31.03.2014

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 6, Книга 2, Том III (81), 2018 р.

Тематичні рубрики випуску:

Болонський процес і перспективи розвитку
вищої освіти в Україні, Європі та світі

Управління якістю освіти:
стандартизація та інноваційність

Філософія та психологія освіти

Психолого-педагогічні та організаційні умови
запровадження європейських стандартів
вищої освіти в Україні

Новітні засоби навчання: проблеми
впровадження та стандартизації

Психологічні аспекти освітнього процесу

Соціально-психологічні аспекти освітньої
сфери і гуманітарних наук

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

Передплатний індекс
23974

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
З ПЕДАГОГІЧНИХ,
ПСИХОЛОГІЧНИХ І
ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Головний і науковий редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

Зміст та анотації англійською

Наталія КАШУБА

Коректура

Наталія ВАСИЛЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Бібліографічний редактор

Наталія ТАРАСОВА

Верстальник

Дмитро МИРОНЕНКО

Відповідальний редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

© О. Виговська, ідея та концепція
© О. Виговський, дизайн та оформлення
© Всеукраїнський науково-практичний журнал
«Директор школи, ліцею, гімназії», 2018
© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова

СПІВЗАСНОВНИКИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ

ІМ. Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР

ІМ. М. ПИРОГОВА

Редакційна рада

Голова - Василь КРЕМЕНЬ

Віктор Андрущенко

Анаїда АМІРХАНЯН

(Вірменія)

Володимир БЕХ

Іван БЕХ

Оксана БЕЛКІНА

Надія БІВІК

Володимир БОНДАР

Тетяна БОРЗЕНКОВА

Маріанна БОСЕНКО

Людмила ВАЩЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Рольф ГОЛЛОБ (Швейцарія)

Микола ГУЗИК

Анатолій ДЕРКАЧ (Росія)

Лілія ДОНСЬКА

Олександра ДУБЧАЙ

Карпхайнц ДЮР (Німеччина)

Галина ЕЛЬНІКОВА

Наталія ЗАВАЦЬКА

Людмила КАЛІНІНА

Людмила КАРАМУШКА

Валентин КРДУ (Респ. Молдова)

Володимир ЛУГОВИЙ

Олександр ЛЯШЕНКО

Василь МАДЗІГОН

Сергій МАКСИМЕНКО

Юрій МАЛЬОВАННИЙ

Валентин МОЛЯКО

Віктор ОГНЕВ'ЮК

Віктор ОЛІЙНИК

Наташа ОНДРУШКОВА

(Словаччина)

Іван ОСАДЧИЙ

Надія ОСТРОВЕРХОВА

Людмила ПАРАЩЕНКО

Світлана РУДАКІВСЬКА

Олександра САВЧЕНКО

Ганна САЗОНЕНКО

Анатолій СОЛОГУБ

Сергій СТЕПАНОВ (Росія)

Олег ТОПУЗОВ

Георгій ФІЛІПЧУК

Василіна ХАЙРУЛІНА

Наталія ЧЕПЕЛЄВА

Олена ЧИНОК

Раїса ЧУМІЧЕВА (Росія)

Галина ШЕВЧЕНКО

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс

23974

д-р філософських наук, проф., академік, Президент НАПН України

д-р філософських наук, проф., академік, Ректор НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Євразійський державний педагогічний інститут ім. В. Я Брюсова

д-р філософських наук, проф., директор Ін-ту управління та економіки освіти НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, професор, академік, директор Ін-ту проблем виховання НАПН України

директор Спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 207 м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., декан факультету педагогіки і психології НПУ ім. М. Драгоманова

заступник директора з науково-методичної роботи, Гімназія № 136 м. Києва

директор гімназії № 48 Шевченківського району міста Києва, «Народний вчитель України»

д-р педагогічних наук, проф., директор Центру експертизи освітніх реформ

канд. педагогічних наук, доцент, Головний і науковий редактор Всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії»

д-р психологічних наук, проф., Цюрихський педагогічний університет

канд. педагогічних наук, член-кор. НАПН України, директор «Авторської школи М. П. Гузика»

д-р психологічних наук, проф., Академік-секретар РАО

директор Гімназії № 30 «Екконад» м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф. фіз. виховання та здоров'я НПУ ім. М. П. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Life-long Learning Programmes of the European Union

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф., Українська інженерно-педагогічна академія

д-р педагогічних наук, проф., зав. відділу, Інститут педагогіки НАПН України

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

д-р психологічних наук, проф., зав. каф., Східноукраїнський національний університет ім. В. Дала

д-р педагогічних наук, проф., академік, віце-президент НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., академік-секретар Відділ. загальної середньої освіти НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

д-р психологічних наук, проф., директор Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

канд. педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України, Учений секр. Відділення

д-р психологічних наук, проф., академік НАПН України

д-р філософських наук, проф., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка

доктор педагогічних наук, проф., ректор Університету менеджменту освіти НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Голова деп-ту громадянської освіти Університету Я. А. Коменського

д-р педагогічних наук, проф., ректор Академії неперервної освіти

д-р педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України

доктор наук з державного управління, директор Київського ліцею бізнесу

кандидат філософських наук, професор, проєктор Київського міжнародного університету

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського гуманітарного ліцею

канд. педагогічних наук, член-кор., директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор Інституту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського коледжу ім. В. О. Сухомлинського

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

кандидат філологічних наук, директор київської приватної Гуманітарної гімназії «Гармонія»

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор НДІ духовного розвитку людини, Східноукраїнський

національний університет ім. Володимира Дала (Северодонецьк)

SPECIAL THEMATIC ISSUE
HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT OF INTEGRATION
TO THE EUROPEAN EDUCATIONAL
SPACE

No. 6, Book 2, Volume III (81), 2018

Thematic sections of the issue:

The Bologna process and prospects of higher
education in Ukraine, Europe and the world

Management for the quality of education:
experience and innovations

Philosophy and Psychology of Education

Psychological, educational and organizational
conditions for the implementation

Modern means of training and education:
problems of implementation and
standardization

Psychological aspects of the educational
process

Socio-psychological aspects of the
educational affairs and the humanities

ISSN 2309-7744

Subscription index
23974

PRINCIPAL
of SCHOOL
LICEUM
GYMNASIUM

All Ukrainian
scientific journal &
practical reviewed

FOUNDERS:

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE

INSTITUTE OF PEDAGOGIES NAPS OF
UKRAINE

M. PRYDRAGOMANOV NATIONAL
PEDAGOGICAL UNIVERSITY

G.S. KOSTYUK INSTITUTE OF
PSYCHOLOGY NAPS OF UKRAINE

CIVIC ORGANIZATION "NICOLA
PIROGOV CENTER OF CONTRIBUTION
TO SOCIAL DEVELOPMENT"

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor shkoly, liceu, gimnazii.

Abbreviated key title: Dir.shk.liceu.gimn.

2018

No 6

Certificate on State Registration of printing

mass information medium

Rang KB № 20652 – 10472 ПП

From 31.03.2014

Subscription index

23974

SCIENTIFIC PROFESSIONAL EDITION
ON PEDAGOGICAL, PSYCHOLOGICAL,
AND PHILOSOPHICAL SCIENCES

THEY WORKED ON EDITION:

Chief and Scientific

Oľha VYHOVSKA

Annotations in English

Natalya KASHUBA

Proof-readers

Natalya VASILENKO

Oľha VYHOVSKA

Bibliographic editor

Natalya TARASOVA

Makeup

Dmytro MYRONENKO

Accountable Editor

Oľha VYHOVSKA

© O. Vygovskaya, idea and concept

© O. Vygovsky, design and appearance

© All-Ukrainian scientific and practical magazine

«Director of School, Lyceum, Gymnasium», 2018

© All-Ukrainian Center M. Pirogov

LEZHENKO G.O.,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

PASHKOVA O.E.,

Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

HYRIA O.M.,

Candidate of Medical Sciences, Associate of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

KAMENSHCHYK A.V.,

Candidate of Medical Sciences, Associate professor of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

LEBEDYNETS O.M.,

Candidate of Medical Sciences, assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

SAMOYLYK K.V.,

Candidate of Medical Sciences, assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

KRAYNYA H.V.,

Assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

IMPLEMENTATION OF DIGITALIZATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF SENIOR STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF PEDIATRICS

Digitalization in high medical school makes possible to continually extend higher medical education and improve the skills of doctors and teachers. The purpose of the work was to analyze the effectiveness of

the introduction of digital technologies into the educational process (digitalization of the educational process) to improve the quality of acquisition material by 5th and 6th year students of medical faculty at the Department of Hospital Pediatrics. The use of digital technologies in medical institutions is successfully combined with traditional work in clinical settings and increases the quality of mastering material by senior students. It requires a higher professional level and constant professional development of the teacher.

Key words: digital technologies, digitalization, higher medical education, teaching.

Використання цифрових технологій у вищій медичній школі дає можливість постійно розширювати вищу медичну освіту і підвищувати кваліфікацію лікарів і викладачів. Метою роботи було проаналізувати ефективність впровадження цифрових технологій у навчальний процес (дигіталізація навчального процесу) з метою підвищення якості набутого матеріалу студентами 5-го і 6-го курсів медичного факультету на кафедрі госпітальної педіатрії. Використання цифрових технологій на кафедрі успішно поєднується з традиційною роботою в клінічних умовах і підвищує якість засвоєння матеріалу студентами старших курсів та вимагає більш високого професійного рівня і постійного професійного розвитку викладача.

Ключові слова: цифрові технології, дигіталізація, вища медична освіта, викладання.

Использование цифровых технологий в высшей медицинской школе дает возможность постоянно расширять высшее медицинское образование и повышать квалификацию врачей и преподавателей. Целью работы было проанализировать эффективность внедрения цифровых технологий в учебный процесс (дигитализация учебного процесса) с целью повышения качества усвоения материала студентами 5-го и 6-го курсов медицинского факультета на кафедре госпитальной педиатрии. Использование цифровых технологий на кафедре успешно сочетается с традиционной работой в условиях клиники и повышает качество усвоения материала студентами старших курсов и требует более высокого профессионального уровня и постоянного профессионального развития преподавателя.

Ключевые слова: цифровые технологии, дигитализация, высшее медицинское образование, преподавание.

Introduction. Reforming the health care system in Ukraine requires a high level of training of specialists. In order to ensure the elimination of higher medical education to a qualitatively new level and improve the quality of medical services, the state implements the Strategy for the Development of Medical Education [1,2, 3, 4]. At the same time, it is noted that an increasing morbidity among children in the last twenty years, which needs to improve the teaching of pediatrics in the preparation of future physicians [1, 5, 6].

Improving the quality of medical education is impossible without the introduction of modern technologies in the educational process. Among the newest technologies of education in the world as well as in the field of medical education, which during the last decade all over the world, intensive training is being implemented, that is, the use of various digital technologies for process organization and control learning, as well as part of the learning process itself. Open online courses are being developed by various educational institutions in the world; open-access video collections, interactive educational materials, textbooks, monographs, scientific articles, videoconferencing materials in various fields of medicine are available to students and doctors in different countries in free access [7, 8, 9,10]. Digitization in education and in medicine makes it possible to continually extend medical education and improve the skills of doctors and teachers, and enhances the quality of education both at pre-diploma and postgraduate levels [5, 8].

In higher medical education learning is not possible with digital technology alone. The training of specialists in the field of medicine requires significant clinical practical experience. But digital technologies provide the opportunity to master theoretical knowledge at a high modern level. In turn, the use of digital technologies requires the formation of the competence for independent processing of various materials and a critical relation to the quality of used resources. At the same time, the requirements for the level of knowledge of modern graduates of higher-educational institutions are constantly increases by increasing of requirements to the level of specialists in the field of health care.

All this necessitates the introduction of modern technologies in the process of preparing future doctors in order to improve the quality of education and the formation of the necessary competences in practice. The use of digital technologies contributes to raising the level of assimilation of practical and theoretical material and the quality of education of future doctors in general [5, 6, 8].

The **purpose** of the work was to analyze the effectiveness of the introduction of digital technologies into the educational process (digitalization of the educational process) to improve the quality of acquisition material by students of medical faculty at the Department of Hospital Pediatrics.

Materials and methods.

Taking into account the urgent requirements for the intensification of the teaching of children's endocrinology in connection due to the high growth rate of morbidity from diseases of endocrine system in children in Ukraine [6], it was decided to analyze the quality of mastering material by students on the topic "Emergency states in children's endocrinology."

In 2017 immediately after mastering course "Endocrine system diseases in children" and one year after in 2018, during studying on the 6th year 108 students of the medical faculty were checked on quality of assimilation of 5th course material. The quality of mastering practical skills while working with patients was assessed, as well as the results of work with situational tasks and test questions (such as Krok-2). Students were divided into two groups: those who studied under the traditional system (49 students, the first group), and those who studied with the use of digital technologies with independent preparation for practical classes and lectures (59 students, the second group). Both groups of students listened to the lectures according to the initial program.

The second group, consisting of 59 students, used digital technology in the work on the topic „Emergency states in children's endocrinology”: students had access to online materials under self-education. The online materials included online courses on the edX platform with the theme „Diseases of the endocrine system in children”, which were developed at the department, with a topic annotation, a glossary, a text block of material on topics with visual diagrams, algorithms, tables and illustrations. Students also had electronic links to digital educational resources of domestic and foreign medical schools: textbooks, monographs, articles, video clips and presentations on the subject of topic (available in various languages).

In evaluating the quality of learning in checking the answers to practical problems and test questions used the assimilation coefficient that characterizes the rate of correctness activities. For a minimum value of the assimilation coefficient assumed a value of 0.7, which indicates a satisfactory assimilation of the material (70-79% of the correct answers). The value from 0.8 but below 0.9 corresponds to good, from 0.9 to 1.0 - to excellent assimilation (80-89%, respectively, and 90% or more of the correct answers) [11].

Results and discussion.

In the preliminary analysis of the efficiency of independent work of students according to the traditional method, we found an inadequate level of mastery of the themes that were made for independent study by the 5th year students of the medical faculty [12]. This may be due to a lack of self-employment skills and a low level of self-control. The lack of these skills affects the level of medical education and the professional level of future physicians. And given the latest requirements

for continuing medical postgraduate education of physicians [3,4], the unmatched self-control skills and self-education will definitely affect the professional level of future physicians.

According to the results of acquiring practical skills and the results of the answers to the situational tasks and test questions among students of the 5th year, satisfactory material absorption was noted in 21 (42,9%) students of the first group and in 21 (35,6%) students of the second group; good assimilation at 23 (46,9%) and 31 (52,5%) respectively; excellent - at 5 (10,2%) and 8 (13,6%) students respectively. In the second group there were significantly fewer students with satisfactory knowledge and at the same time reliably more with a good level of knowledge. The proportion of students demonstrating an excellent result in learning in the second group was slightly higher than in the first group, but without significant differences.

Thus, the use of online content increases the quality of mastering the material on the subject by increasing the proportion of students enrolled in „good”. The peculiarity of the practical classes with this option of student training was the opportunity to pay more attention to the analysis of clinical issues and skills, which improved the mastery of the topic as a whole.

Control of knowledge based on the results of similar situational tasks and test questions among the same students of the 6th year in the analysis of the topic "Emergency states in children's endocrinology" (one year after the analysis of questions in the frame of program of the 5th year), satisfactory mastering of the material was noted at 26 (53,1%) students of the first group and 23 (39,0%) students of the second group; good assimilation at 20 (40,8%) and 30 (50,8%) respectively; excellent - at 3 (6,1%) and 6 (10,2%) students respectively. These data demonstrate long-term indicators of learning. In both groups, with different types of training decreased the proportion of students with good assimilation by increasing the proportion of students only satisfactory knowledge of the subject. However, this tendency was less pronounced among students who studied at the 5th year with the involvement of digital technologies with self-training. In our opinion, the activation of independent work of students in the presence of high-quality digital material contributes to the formation of long-term knowledge.

The use of digital technologies in the educational process contributes to increasing the educational activity of students. The requirement in the new educational model is a significant part of the student's independent work with various electronic materials in preparation for lectures and practical classes. It is known that active independent work increases the quality of mastering material [2, 5,12]. But this independent work is active, provided that it is clearly structured due to the high-quality preparation of online courses, the selection of references to the most

relevant scientific articles, materials of textbooks, monographs, and video materials. [8,10].

Conducting the control of assimilation of material for self-training through practical tasks and test questions can identify problems in mastering the material, to pay attention to these issues during practical classes. Students with material mastery problems can refine selected online materials after a practical part, which allows them to better prepare for modular control and enhance the final level of knowledge and skills.

The proportion of students who showed excellent results in mastering the material did not significantly differ in the first and second groups both among students of the 5th year and at the control of knowledge in a year. Perhaps this can be explained by the fact that students who are stably studying excellently have the skills to organize their own work using a variety of information and have a high motivation in mastering both theoretical and practical knowledge. But we can assume that in this group of students, the use of structured online materials will help reduce the time to search for the necessary information and the most productive self-training.

The need for preparing the topic is not only the reading of the contents of the textbook and lecture notes, as in the traditional education system, but also the use of various audio and video materials, circuits, algorithms, tables that allow better perceiving a text block of information, familiarization with various text sources, including scientific articles, activates the process of assimilation of information. At the same time, the competence of critical processing of various information is formed, which is extremely important for the future specialist in the field of medicine. Correctly prepared online materials allow the student to better navigate in a large amount of information, highlight the most important issues of the study material. This contributes to the formation of clinical thinking, the ability to allocate the most important symptoms and syndromes and to conduct differential diagnosis.

The introduction of digital technologies into the educational process (digitalization of the educational process) in higher medical education is a requirement of time. However, in the preparation of future doctors, it can be used in addition to the traditional system of training, taking into account the need for considerable attention to the acquisition of practical skills and ability to work with patients. The use of digital technologies in medical institutions is successfully combined with traditional work in clinical settings and increases the quality of mastering material by senior students. It also allows to achieve a better understanding and long-term preservation of knowledge.

A more qualitative preparation of students for workshops and lectures during the practical lesson the teacher has more time to parse the clinical situation tasks, work with patients, focusing on deepening practical skills of students. However,

this requires a higher professional level of the teacher, makes it impossible to use outdated information, requires constant professional development of the teacher. The preparation of online courses by teachers and the selection of electronic resources for students training should be conducted at a high level, which requires continuous improvement of the teacher's pedagogical and teacher's medical professionalism.

By using digital technology in learning in higher medical institution of the students formed a permanent organization skills of independent learning, without which it would be impossible to implement the concept of continuous postgraduate education. The introduction of digital technologies in the educational process (digitalization of the educational process) is a requirement of time in the pursuit of higher medical education and formation of self competence and skills, working with diverse scientific information, without which the future doctors can not take postgraduate continuous development and constantly improve their skill level.

Conclusions.

Introduction of digital technologies into the educational process (digitalization of the educational process) is a requirement of time for higher medical education; in teaching students 5 and 6 courses of medical faculty it successfully combines the traditional work in the clinical setting.

The quality of students' acquisition of material on "Emergency conditions in pediatric endocrinology" increases providing of using digital technologies, as evidenced by a deeper understanding and preservation of knowledge one year after the completion of mastering the topic. The obtained data confirm the feasibility of introducing the latest digital technologies in preparing students of the medical faculty at the Department of Pediatrics.

The use of digital technologies in the educational process in teaching pediatrics to medical students increases the requirements for the professional level of teachers and requires constant updating of the electronic materials of the pediatric department in accordance with changes in medical science and practice.

Список використаних джерел:

1. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах / О. В. Лінчевський, В. М. Черненко, Ю. С. П'ятницький, І. Є. Булах // Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченій 60-річчю ТДМУ «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)». м. Тернопіль. - 2017. - Т. 1. - С. 3-5.
2. Медична освіта: відповіді на виклики сучасності / Н. О. Олексіна, О. П. Волосовець, Ю. С. П'ятницький. Міністерство охорони здоров'я України

- // Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції а міжиа родною участю «Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (ї дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)». м. Тернопіль : ТДМУ, 2018. - С. 24-26.
3. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні: Проект Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2018 року. Доступ <http://moz.gov.ua/article/presentation/strategija-rozvitku-medichnoi-osviti>
  4. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2018 року. Доступ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-%D0%BF>
  5. Досвід впровадження он-лайн технологій у систему підготовки фахівців галузі знань 22 "охорона здоров'я" / Ю. М. Колесник, М. О. Авраменко, С. А. Моргунова, О. А. Рижов // Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)». м. Тернопіль : ТДМУ, 2018.-С. 48-51.
  6. Педіатрична освіта повинна відповідати викликам часу/0. П. Волосовець, С. П. Криволустов, А. Я. Кузьменко, І. О. Логінова, В. 6. Хоменко, О. В. Мозирська, О. В. Смець // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17-18 трав. 2018 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. - Тернопіль : ТДМУ, 2018. - С. 109.
  7. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. Книга 16 / О.К. Асекретов, Б.А. Борисов, Н.Ю. Бугакова и др. - Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2015. - 318 с.
  8. Bond M., I.Marin V., Dolch C., Bedenlier S., Zawacki-Richter O. Digital transformation in German higher education: student and teacher perceptions and usage of digital media. International Journal of Educational Technology in Higher Education. 2018. -1, P. 5:48
  9. Castaneda L., Selwyn N. (). More than tools? Making sense of the ongoing digitizations of higher education.International Journal of Educational Technology in Higher Education, 2018.-15(22), P. 1-10.
  10. Choi M., Cristol D., Gimbert B. Teachers as digital citizens: The influence of individual backgrounds, internet use and psychological characteristics on teachers' levels of digital citizenship. Computers & Education, 2018. - 121,143-161.
  11. Булах І.С. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І.С. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Мруга // Медична освіта. - 2011. - № 2. - С. 2-22.

12. Впровадження онлайн-навчання як шлях удосконалення самостійної роботи студентів на кафедрі педіатрії / Г.О. Леженко, О.Б. Пашкова, О.М. Лебединець, І.В. Сидорова, Г.В.Крайня // Медична освіта. - 2018. - 3(79), с 48-54.

Transliteration of References:

1. Linchevskiy O. V., Chernenko V. M., Piatnytskyi Yu. S., Bulakh I. Ye.. The ways of high medical education system reforming in Ukraine with the modern context. The Ministry of Healthcare of Ukraine. Materials of the XIV All-Ukrainian Scientific-Practical Conference on International Participation devoted to the 60th anniversary of the Ternopil State Medical University « Modern approaches to higher medical education in Ukraine (with the remote connection of VM (F) NZ of Ukraine with the help of videoconferencing)», Ternopil, 2017, P. 3-5. (in Ukrainian).
2. Oleksina N.O., Volosovets O.P., Pyatnytskyi Yu.S.. Medical education: answers to modern challenges. Ministry of Public Health of Ukraine. Materials of the XV All-Ukrainian Scientific-Practical Conference on International Participation « Topic issues on high medical education in Ukraine (with the remote connection to VM(F)NZ of Ukraine with the help of videoconferencing)», Ternopil: Ternopil State Medical University, 2018, P. 24-26. (in Ukrainian).
3. Strategy for the Development of Medical Education in Ukraine: Draft of the Cabinet of Ministers of Ukraine, September 13, 2018 (in Ukrainian). Available on <http://moz.gov.ua/article/presentation/strategija-rozvitku-medichnoi-osviti>
4. About the Regulation approval for Healthcare Professionals Permanent Development System. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 28, 2018 (in Ukrainian). Available on <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2018-%D0%BF>
5. Kolesnik Y. M., Avramenko M. O., Morhuntsova S. A., Ryzhov O. A.. The experience of introducing online technologies into the system of training specialties in the field of knowledge 22 "health protection". Materials of the XV All-Ukrainian Scientific-Practical Conference on International Participation «Topic issues on high medical education in Ukraine (with the remote connection to VM (F) NZ of Ukraine with the help of videoconferencing)», Ternopil: Ternopil State Medical University, 2018, P. 48-51. (in Ukrainian).
6. Volosovets O. P., Kryvopustov S. P., Kuzmenko A. Ya., Loginov I. O., Khomenko V. Ye., Mozyrskaya A. V., Yemets A. V. Pediatric education should meet the challenges of time. Materials of the XV All-Ukrainian Scientific-Practical Conference on International Participation « Topic issues on high medical education in Ukraine (with the remote connection to VM (F) NZ of Ukraine with the help of videoconferencing)», Ternopil: Ternopil State Medical University, 2018, P. 109. (in Ukrainian).

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

7. Asekretov O.K., Borysov B.A., Buhakova N.Yu. et al. Modern educational technologies: pedagogy and psychology. Novosybyrsk, 2015. - 318 p. (in Russian).
8. Bond M., I. Marin V., Dolch C., Bedenlier S., Zawacki-Richter O. Digital transformation in German higher education: student and teacher perceptions and usage of digital media. International Journal of Educational Technology in Higher Education. 2018. -1, P. 5:48
9. Castaneda L., Selwyn N. More than tools? Making sense of the ongoing digitizations of higher education. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 2018. -15(22), P. 1-10.
10. Choi M., Cristol D., Gimbert B. Teachers as digital citizens: The influence of individual backgrounds, internet use and psychological characteristics on teachers' levels of digital citizenship. Computers & Education, 2018. - 121, 143-161.
11. Bulakh I.Ye., Volosovets O.P., Mruha M.R.. Problems of students' knowledge assessment in the context of the Bologna Declaration requirements Medychna osvita- Medical education. 2011 - 2, P.2-22 (in Ukrainian).
12. Lezhenko G.O., Pashkova O.E., Lebedynets O.M., Sidorova I.V., Kraynya H.V. The initiative of online training as the way of students self-work improvement at the pediatrics department. Medychna osvita - Medical education. 2018. - 3(79), P. 48-54. (in Ukrainian).

LEZHENKO G.O., Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
Lezhenko.GA @ zsmu.zp.ua

PASHKOVA O.E., Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
elenapashkova0901 @ gmail.com

HYRIA O.M., Candidate of Medical Sciences, Associate of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
elenamaksimovnal 5 @ gmail.com

KAMENSHCHYK A.V., Candidate of Medical Sciences, Associate professor of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
andrei.kamens @ gmaif.com

Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору

LEBEDYNETS O.M., Candidate of Medical Sciences, assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
aleksandralebedinec@gmail.com

SAMOYLYK K.V., Candidate of Medical Sciences, assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
kgladun@gmail.com

KRAYNYA H.V., Assistant of the Department of Hospital Pediatrics, Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
krayniy0707@gmail.com

IMPLEMENTATION OF DIGITALIZATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF SENIOR STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF PEDIATRICS

LEZHENKO G.O., PASHKOVA O.E., HYRIA O.M., KAMENSHCHYK A.V., LEBEDYNETS O.M., SAMOULYK K.V., KRAYNYA H.V., Implementation of digitalization in the educational process of senior students at the Department of pediatrics	275
НИКОЛАЄНКО О.О., БАНДУРКА Н.М., БЕЛІК Н.В., ДАЦИШИН П.Т., ШАПОВАЛ О.М., Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації	285
ОВСІЄНКО Л.М., Лінгводидактичні засади навчання лінгвістики тексту майбутніх учителів української мови і літератури на компетентнісній основі.	294
САВЕЛЬЄВ В.Г., РЯБОКОНЬ Ю.Ю., ФУРИК О.О., ОНИЩЕНКО Т.Є., УШЕНИНА Н.С., ЗАДИРАКА Д.А., ГЛАКТИОНОВ А.Г., Про деякі сучасні педагогічні методи при підготовці студентів-медиків	307
САВЧУК Т.Л., Вплив інформаційних технологій на результативність засвоєння іноземної мови студентами.	316
САХНЕВИЧ І.А., Застосування сайто- і блого-дидактики у вивченні англійської мови професійного спрямування у ВЗТО (на прикладі спеціальності «геологія»)	326
ТИТАРЕНКО Н.Є., СТРИЛЕЦЬ О.В., Елементи STEM-освіти у викладанні математики.	337
ТИЩЕНКО Н.А., Некоторые аспекты обучения английскому языку с использованием современных технологий	349
ХОЛМАКОВА Ю.В., КУЗНЄЦОВА А.С., Креативні драматехнології при роботі англomовними літературними творами.	358
YASYNETSKA O.A., Discourse analysis in content-based instruction: an example of learning communicative strategies through a reading assignment	367
ЯЦУХ О.В., МОХНАТКО І.М., ЗОРЯ М.В., ЄВТУШЕНКО Г.О., Застосування новітніх засобів навчання та проблеми їх впровадження під час професійної підготовки магістрів з цивільної безпеки.	382
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	393
АМПЛЕЄВА О.М., Сутність емоційного інтелекту як важливого компонента професійного становлення психолога	394
БЄЛІКОВА В.В., Висвітлення загальної характеристики музичної мови Богдани Фільц	404
ВАСИЛЬЄВА О.А., Підготовка психологів до психокорекційної роботи з учнями	413
ВОЛОШИНА О.В., МАЛОГОЛОВА О.О., Психологічний зміст маніпулятивного впливу в системі керівництва персоналом правоохоронних органів	424